

Китоби Дониёл — Рақами Яксаду Бист

*Кушодани нишонаҳои нубувватӣ: дарки амалишавии пешгӯйҳои
Китоби Муқаддас*

Jeff Pippenger

2024-03-06

Иҷрои аломатҳое, ки аз ҷониби офтоб, моҳ ва ситорагон ифода шудаанд, аз ҷониби муаррихон, пешқадамони адвентизм ва тавассути навиштаҳои Хоҳар Уайт ба таври фаровон баррасӣ шудаанд. Баъзе аз аломатҳое, ки Исо ба онҳо ишора кард, ба андозаи дигарон маъруф нестанд. Кам касон эътироф мекунанд, ки «изтиробии халқҳо» бар «замин» иҷроиши мушаххасе дошт. Онҳо ба таври равшан дарк намеkunанд, ки рамзи тақон хӯрдани «қувваҳои осмон» чӣ маъно дорад, дар муқобили тақон хӯрдани ки қувваҳои заминро ифода мекунанд. Ва андаке аз адвентистони Лоодикия дарк мекунанд, ки «омадани» «Писари одам, ки дар абре меояд» дар таърихи миллериш иҷро шудааст.

«Рӯзи дақиқ ва соати омадани Масеҳ ошкор карда нашудааст. Начотдиҳанда ба шогирдони Худ гуфт, ки Ё Худаш низ соати зуҳури дуҷуми Худро маълум карда наметавонад. Аммо Ё баъзе воқеаҳо зикр намуд, ки ба воситаи онҳо онҳо метавонистанд бидонанд, ки омадани Ё наздик аст. “Аломатҳое хоҳанд буд”, гуфт Ё, “дар офтоб, ва дар моҳ, ва дар ситорагон”. “Офтоб торик хоҳад шуд, ва моҳ равшании худро нахоҳад дод, ва ситорагони осмон фурӯ хоҳанд афтод”. Бар замин, гуфт Ё, “тангии халқҳо, бо ҳайрату саргардонӣ; баҳр ва мавҷҳо ғавғо хоҳанд кард; дилҳои одамон аз тарс ва аз интизори он чизҳое ки бар замин меоянд, беҳол хоҳанд шуд.”»

«Ва Писари Одамро хоҳанд дид, ки бар абрҳои осмон бо қудрат ва ҷалоли бузург меояд. Ва Ё фариштагони Худро бо садои баланди карнай хоҳад фиристод, ва онҳо баргузидагони Ёро аз ҷор бод, аз як канори осмон то канори дигари он, ҷамъ хоҳанд овард.»

«Нишонаҳо дар офтоб, моҳ ва ситорагон ба амал омадаанд. Аз ҳама вақт инҷониб заминларзаҳо, тӯфонҳо, мавҷҳои азими баҳр, вабо ва қаҳтӣ афзун гардидаанд. Харобҳои даҳшатноктарин, аз оташ ва обхезӣ, пайи ҳам бо суръати зиёд рӯй медиҳанд. Фоҷиаҳои мудҳише, ки ҳафта ба ҳафта ба амал меоянд, бо оҳангҳои ҷиддии хушдор ба мо сухан мегӯянд ва эълон менамоянд, ки интиҳо наздик аст ва ба зудӣ, ба зарурат, воқеаи бузург ва ҳалқунандае ба амал хоҳад омад.»

«Вақти имтиҳон дигар бисёр тӯл нахоҳад кашид. Ҳоло Худо дасти боздорандаи Худро аз замин пас мегирад. Муддати дароз Ё ба мардон ва занон ба василаи Рӯҳи Муқаддаси Худ сухан гуфтааст; аммо онҳо ба ин даъват гӯш надоданд. Акнун Ё ба қавми Худ ва ба ҷаҳон ба воситаи доварҳои Худ сухан мегӯяд. Замони ин доварҳо барои онҳое, ки то ҳол фурсате наёфтаанд, то биомӯзанд, ки ростӣ чист, замони раҳмат аст. Худованд бо меҳрубонӣ ба онҳо назар хоҳад кард. Дили пур аз раҳмати Ё ба эҳсос меояд; дасти Ё ханӯз барои начот додан дароз аст. Шумораи зиёде ба рамаи амният пазируфта хоҳанд

шуд, ки дар ин рӯзҳои охир бори аввал ростиро хоҳанд шунид». Review and Herald, November 22, 1906.

Таърихи миллериён дар рӯзҳои охир то ба ҳарфи охирин такрор мешавад. «Аломатҳое», ки омадан ва таърихи фариштаи аввалро муайян карда буданд, «аломатҳое» таҷассум мекунанд, ки омадан ва таърихи фариштаи сеюмро муайян месозанд. Ҳамаи ҳаракатҳои муқаддаси ислоҳотӣ бо ҳаракати фариштаи сеюм дар рӯзҳои охир ба таври мувозӣ чараён мегиранд.

«Кори Худо дар рӯи замин, аз аср ба аср, дар ҳар як ислоҳоти бузург ё ҳаракати динӣ, монандии шигифтангезеро ошкор месозад. Усулҳои муносибати Худо бо одамон ҳамеша яксонанд. Ҳаракатҳои муҳими замони ҳозира дар ҳаракатҳои гузашта ҳамгон худро доранд, ва таҷрибаи калосо дар асрҳои пешин барои замони мо дарсҳои бисёр арзишманд дорад». «Ҷанги Бузург», 343.

Таърихе, ки фариштаи пурқудрати Ваҳй боби ҳаждаҳ онро ифода мекунад, ҳамон фариштаи сеюм аст; ва таърихе, ки фариштаи сеюм онро ифода мекунад, ба таври мувозӣ бо таърихи фариштагони якум ва дуҷуми таърихи миллериён чараён меёбад.

«Худо паёмҳои Ваҳйи 14-ро ҷои онҳо дар силсилаи нубувват додааст, ва кори онҳо то поёни таърихи ин замин набояд қатъ гардад. Паёмҳои фариштаи якум ва дуҷум ҳанӯз ҳам барои ин замон ҳақиқат мебошанд ва бояд бо ин паёме, ки баъд аз онҳо меояд, ҳамзамон пеш раванд. Фариштаи сеюм огоҳии худро бо овози баланд эълон мекунад. “Баъд аз ин чизҳо,” гуфт Юҳанно, “дидам, ки фариштаи дигаре аз осмон нозил мешуд, ки қудрати азим дошт, ва замин аз ҷалоли ӯ мунаввар гардид.” Дар ин мунавваршавӣ нури ҳар се паём ба ҳам омехта шудааст». The 1888 Materials, 803, 804.

Кори фариштаи якум ва дуҷум, ки бо кори фариштаи сеюм ҳамроҳ аст, ҳамчунин дар масали даҳ бокира низ тасвир ёфтааст.

«Манро бисёр вақт ба масали даҳ бокира ишора мекунанд, ки панҷ нафари онҳо доно буданд ва панҷ нафар нодон. Ин масал то ба ҳарфи охир иҷро шудааст ва хоҳад шуд, зеро он ба ҳамин замон татбиқи махсус дорад ва, мисли паёми фариштаи сеюм, иҷро шудааст ва то анҷоми замон ҳақиқати ҳозира боқӣ хоҳад монд». Review and Herald, August 19, 1890.

Таърихе, ки дар боби даҳуми китоби Ваҳй тасвир шудааст, ҳамчун ҳафт раъд нишон дода мешавад, ва ҳафт раъд воқеаҳои ифода мекунанд, ки дар чараёни таърихи миллериён ба амал омаданд, ки он таърихи паёмҳои фариштаи якум ва дуҷум буд. Ҳафт раъд ҳамчунин «рӯйдодҳои оянда»-ро ифода мекунанд, ки дар рӯзҳои охир ба вуқӯъ меоянд, ва онҳо дар ҳамон «тартиб»-е иҷро мешаванд, ки дар таърихи миллериён буданд.

«Нури махсусе, ки ба Юҳанно дода шуд ва дар ҳафт раъд баён гардид, тасвири воқеаҳое буд, ки зери паёмҳои фариштаи якум ва дуҷум ба вуқӯъ мепаивастанд. ...»

«Пас аз он ки ин ҳафт раъд овозҳои худро баён карданд, ба Юҳанно амре меояд, чунон ки ба Дониёл дар бораи китоби кӯчак омада буд: “Он чизҳое, ки ҳафт раъд баён

карданд, мӯҳр намо”. Инҳо ба воқеаҳои оянда тааллуқ доранд, ки дар навбати худ ошкор хоҳанд шуд». The Seventh-day Adventist Bible Commentary, ҷилди 7, 971.

Ҳамаи ҳаракатҳои ислоҳотӣ бо ҳам мувозӣ мебошанд, ва онҳо бояд «қатор бар қатор» ба ҳам оварда шаванд, то ки ҳаракати ниҳонии ислоҳотии саду ҷиҳилу чор ҳазорро равшан созанд. Масали даҳ бокира таҷрибаи ботинии қавми Худоро дар ҳаракати Миллерӣ ва дар ҳаракати саду ҷиҳилу чор ҳазор нишон медиҳад.

«Масали даҳ духтари бокираи Матто 25 низ таҷрибаи халқи Адвентистро тасвир мекунад». «Муборизаи Бузург», 393.

Кор ва паёми ҳам миллерчиён ва ҳам яксаду чилу чор ҳазор бо се фариштаи Ваҳйи бобии чордахум ифода шудааст.

«Ман фурсатҳои гаронбаҳое барои ба даст овардани таҷриба доштаам. Ман дар паёмҳои фариштаи якум, дуум ва сеюм таҷриба доштаам. Фариштагон ба тавре тасвир шудаанд, ки дар миёни осмон парвоз мекунанд, ба ҷаҳон паёми огоҳиро эълон менамоянд ва ба мардумоне, ки дар рӯзҳои охири таърихи ин замин зиндагӣ мекунанд, бевосита тааллуқ доранд. Ҳеҷ кас овози ин фариштагонро намешунавад, зеро онҳо рамзе мебошанд, ки халқи Худоро, ки дар ҳамоҳангӣ бо коиноти осмонӣ фаъолият мекунанд, намоёндагӣ мекунанд. Мардон ва занон, ки аз ҷониби Рӯҳи Худо мунаввар гардидаанд ва ба воситаи ростӣ тақдир ёфтаанд, ин се паёмро ба тартиби онҳо эълон менамоянд». Life Sketches, 429.

Воқеаҳои нубувватие, ки дар боби даҳуми Ваҳй ифода ёфтаанд, ба воситаи ҳафт раъд ифода шудаанд. Он воқеаҳо он ҷое 1 нишон медиҳанд, ки илоҳӣ бо инсонӣ пайваست мешавад. «Нишонаҳо»-е, ки Масеҳ дар боби бисту чоруми Матто, сиздахуми Марқӯс ва бисту якуми Луқа муайян кардааст, ҳамон «нишонаҳо»-ро ифода менамоянд, ки ҳаракати Миллериро оғоз бахшиданд ва шаҳодати мувозие барои ҳаракати саду чилу чаҳор ҳазор мебошанд. Саду чилу чаҳор ҳазор маргро намечашанд, чунон ки Ҳанӯх ва Илёс ифода менамоянд. 11 сентябри соли 2001, «нишона»-е ки Масеҳ онро ҳамчун аломати расидани насли охирини таърихи замин муайян кардааст, дар боби бисту якуми Луқа муайян шудааст. Барои дар миёни он гурӯҳе будан, ки ба воситаи Ҳанӯх ва Илёс ифода ёфтааст ва саду чилу чаҳор ҳазор номида мешавад, лозим аст, ки «нишона» ва ҳар он чи онро ифода менамояд, шинохта шавад.

Баъд аз он ки Исо шогирдони Худро аз тариқи таърихи «аломатҳо», ки оғози ҳаракати миллериро ба миён оварданд, раҳнамунӣ кард, Ё сипас шаҳодати таърихии Худро тақрор намуда, онро тавсеа дод, бо дохил кардани як масале, ки ҳамон таърихро ифода мекард.

Ва ба онҳо масале гуфт: «Ба дарахти анҷир ва ҳамаи дарахтон нигоҳ кунед; ҳангоме ки онҳо акнун навда мезананд, худатон дида медонед, ки тобистон наздик аст. Ҳамчунин шумо низ, вақте ин чизҳоро рӯйдода мебинед, бидонед, ки Малакути Худо наздик аст. Ба ростӣ ба шумо мегӯям: ин насл аз миён нахоҳад рафт, то даме ки ҳама чиз ба амал ояд. Осмон ва замин аз миён хоҳанд рафт, аммо суханони Ман ҳаргиз аз миён нахоҳанд рафт». Луқа 21:29–33.

Исои Масеҳ масалро бо нишон додани фарқе миёни «дарахти анчир» ба шакли танҳо ва «ҳамаи дарахтон» оғоз мекунад. «Дарахти анчир» қавми аҳд аст, ки дар айёми охир Адвентизми Лоадикия мебошад, ки даъво дорад қавми бақияи Худо бошад. Дарахтони дигар ғайрияхудиён буданд.

«Ба дарахти анчир, ки миллати яҳудиёро намояндагӣ мекунад, назар андозед: он бо баргҳои эътирофи зоҳирӣ пӯшида буд, вале дар он ҳеҷ мева ёфт намешуд. Лаънат бар дарахти анчир эълон карда мешавад, ки он намояндаи мавҷуди ахлоқӣ, андешаманд ва зинда аст, ки аз ҷониби Худо лаънат шудааст ва, чунон ки яҳудиён пас аз ин воқеа чиҳил сол зиндагӣ карданд, зиндагӣ мекард, вале мурда буд. Ба дарахтони дигар низ назар андозед, ки халқҳои ғайрияхудиёро намояндагӣ мекунанд; онҳо пӯшида набуданд. Онҳо бебарг буданд ва ҳеҷ даъвое надоштанд, ки гӯё дониши Худоро доранд. Вақти мева овардани онҳо ҳанӯз нарасида буд». *Special Testimonies for Ministers and Workers*, number 7, 59–61.

Адвентизми Лоудикия дар рӯзҳои охир зери лаънат аст, зеро, гарчанде ки худро қавми бақияи Худо эътироф мекунад, ин эътирофи он бе самар аст. Исо дар ин порча ду нуктаи ба ҳам алоқаманд, вале гуногунро баён мекунад. Ў фарқиятро миёни қавми эътирофшудаи Худо ва ғайрияхудиён муайян месозад, ки онҳо на даъвои нигоҳ доштани шарияти Худоро доранд ва на Рӯҳи Нубувватро доро мебошанд, ки инҳо нишонаҳои бақияи рӯзҳои охир мебошанд, ва Адвентизми Лоудикия даъво мекунад, ки онҳоро ҳифз менамояд. Баргҳо дар рӯзҳои охир рамзи эътирофи даъвошудаи бақия будан мебошанд, он бақияе ки Юҳанно дар китоби Ваҳй муайян кардааст.

Ҷаҳони ғайрияхудиён бо дарахтони анчири бебарг ва бесамар намояндагӣ карда мешуд. Ғайрияхудиён, чунон ки яҳудиён низ, аз худотарсӣ маҳрум буданд, вале онҳо даъво намекарданд, ки дар назари Худо мақбуланд. Онҳо аз рӯҳонияти воло ҳеҷ фахре намекарданд. Онҳо аз ҳар чиҳат нисбат ба роҳҳо ва аъмоли Худо кӯр буданд. Барои онҳо ҳанӯз вақти анчир нарасида буд. Онҳо ҳанӯз ба рӯзе менигаристанд, ки барои онҳо нур ва умед меовард.» *Signs of the Times*, February 15, 1899.

Фарқ миёни дарахти анчир ва дигар дарахтон аз ҷониби Масеҳ бо як фарқияти дигар низ муайян карда шуд. Замоне ки дарахтон, яъне барои анчирҳо, шукуфтанро оғоз мекарданд, аз замоне ки дарахтони халқҳои ғайрияхудӣ шукуфтанро оғоз мекарданд, фарқ дошт. Дар рӯзҳои охир «ду даъвати ҷудогона ба калисоҳо дода мешаванд», ва овози нахустин аз фариштаи Ваҳй, боби ҳаждаҳум, замонро муайян мекунад, ки шукуфтани яксаду чилу чаҳор ҳазор бояд дар он ба вуқӯъ меомад. «Овози дуввум»-и Ваҳйи ҳаждаҳум намояндаи он аст, ки кай дигар дарахтон бояд шукуфтанро оғоз мекарданд.

Дар айёми Масеҳ яҳудиён дарахти анчир буданд, ғайрияхудиён бошанд дигар дарахтон. Дар таърихи миллериит протестантҳо дарахти анчир буданд, ва миллериитҳо дигар дарахтон. Дар рӯзҳои охир, адвентизми лаодикиягӣ ҳамон дарахти анчири бемева аст, ки аз Ерусалим (токзор) гирифта мешавад, ва яксаду чилу чор ҳазор дарахтони анчире мебошанд, ки мева меоранд. Дигар фарзандони Худо, ки ҳанӯз дар Бобил ҳастанд, ҳамчун ғайрияхудиён муаррифӣ шудаанд.

«Ғайрияхудӣ», мувофиқи таъриф, «бегона» аст. Дарахтони ғайрияхудиён дар ҳоли хобидаанд (мурдаанд) ва дар он замоне ки дарахти анҷир навда мекунад ва зинда мегардад, ҳеҷ навда ё мевае намеоваранд. Дарахти хобида дарахти хушк аст, ва ҳангоме ки ғайрияхудиён бо овози дуввуми Ваҳй боби ҳаждахум даъват мешаванд, то аз Бобил берун оянд, он гоҳ интиҳоб хоҳанд кард, ки Шанбеи рӯзи ҳафтумро риоя намоянд ва ба аҳд бо Худованд дохил шаванд.

Ва набояд писари ачнабӣ, ки худро ба Худованд пайвастааст, сухан ронда, бигӯяд: «Худованд маро ба кулӣ аз қавми Худ чудо кардааст»; ва хочасаро низ набояд бигӯяд: «Инак, ман дарахти хушкидае ҳастам». Зеро Худованд ба хочасароҳое, ки шанбеҳои Маро нигоҳ медоранд, ва он чиро, ки ба Ман писанд аст, интиҳоб мекунанд, ва ба аҳди Ман мечаспанд, чунин мегӯяд: «Ба онҳо низ дар хонаи Худ ва андаруни деворҳои Худ ҷой ва номе хоҳам дод, ки аз писарон ва духтарон беҳтар аст; ба онҳо номи ҷовидонӣ хоҳам дод, ки ҳаргиз nobуд нахоҳад шуд. Ва ҳамчунин писарони ачнабӣ, ки худро ба Худованд мепайванданд, то Ёро хизмат намоянд, ва исми Худовандро дӯстдоранд, ва бандагони Ё бошанд, ҳар яке ки шанберо аз палид сохтани он нигоҳ медорад ва ба аҳди Ман мечаспад, онҳоро низ ба кӯҳи муқаддаси Худ хоҳам овард, ва дар хонаи ибодати Худ шод хоҳам гардонид; қурбонҳои сӯхтанӣ ва забҳҳои онҳо бар қурбонҳои Ман мақбул хоҳад шуд; зеро хонаи Ман хонаи ибодат барои ҳамаи қавмҳо номида хоҳад шуд». Ишаъё 56:3–7.

Ғариб — «ғайрияхудӣ» аст, ва «овози дуҷум» онҳоро даъват мекунад, ки аз Бобил берун оянд, ва онҳо ба кӯҳи муқаддаси Худо оварда мешаванд; он гоҳ он кӯҳи «муқаддаси» Ё хоҳад буд, зеро гандум ва ҳасу хошк ба воситаи раванди озмоише, ки дар таърихи «овози аввал» ифода ёфтааст, аз ҳам чудо карда шудаанд. Вақте ки онҳо дар айёми охир ба кӯҳи Худованд меоянд, ғайрияхудиён дигар на ғариб хоҳанд буд ва на дарахтони хушк.

Офтоб ва моҳ торик хоҳанд шуд, ва ситорагон дурахши худро бозмедоранд. Ва Худованд низ аз Сион нидо хоҳад кард, ва овози Худро аз Уршалим хоҳад баровард; ва осмонҳо ва замин хоҳад ларзид; лекин Худованд умеди қавми Худ ва қуввати фарзандони Исроил хоҳад буд. Пас хоҳед донист, ки Ман Худованд Худои шумо ҳастам, ки дар Сион, кӯҳи муқаддаси Ман, сокин ҳастам; он гоҳ Уршалим муқаддас хоҳад буд, ва дигар ҳеҷ бегонае аз миёни вай нахоҳад гузашт. Юил 3:15–17.

Оғози он таърихе, ки дар он «овози дуҷум» гӯсфандони дигари Худоро аз Бобил берун меҳонад, дорои «аломатҳо»ест, ки ба воситаи аломатҳои ҳаракати Миллерӣ ба таври намунавӣ пешакӣ нишон дода шуда буданд. Дар боби бисту чоруми Матто, боби сездахуми Марқӯс ва боби бисту якуми Луқа шаҳодати Масеҳ, ки мо онро баррасӣ мекунем, баён гардидааст. Дар ҳар яке аз он се шохид яке аз «аломатҳои» муайяншуда ин аст, ки қувваҳои осмон ба ларза хоҳанд омад, аммо дар баёни Юил дар бораи «аломатҳое», ки замони «муқаддас» гардидани Ерусалимро муайян мекунанд, ҳам «осмонҳо» ва ҳам «замин» ба ларза хоҳанд омад.

Юил иҷрошавии комили «аломатҳо»-и пешгӯишударо, ки ҳангоми муқаддас будани Ерусалим ба вуқӯъ меоянд, муайян месозад. Он замонест, ки Худованд гуноҳоро аз яксаду

чиҳилу чор ҳазор дур кардааст, ва калисои Лӯдикия ба ҳаракати Филадельфия гузаштааст. Он гоҳ ҳаракати шашум (Филадельфия) ба ҳаракати ҳаштум (Филадельфия), ки аз ҳафт калисо мебошад, табдил меёбад. Он гоҳ Калисои Мучоҳид ба Калисои Зафарманд табдил меёбад. Калисои Мучоҳид унвоне барои калисои Худост, ки аз гандум ва коҳдон иборат аст. Калисои Зафарманд кӯҳи муқаддаси Худост, ки «муқаддас» аст, ва «дигар ҳеҷ бегонае аз миёни вай нахоҳад гузашт».

Пешбарӣ гардидани парчами барафрошташуда, ки Калисои Ғолиб аст, ки «ҳаштуме, ки аз ҳафт аст», ки ҳамон замонест, ки Ерусалим «муқаддас» аст, бо «аломатҳо» ҳамроҳ мебошад. То Исо барои қавми Худ нуқтаи истинодиро фароҳам оварад, то «аломати» ҳаёт ё маргро, ки мӯҳр зада шудани яксаду чиҳилу чаҳор ҳазорро муайян мекунад, бишносанд, Ё дарахтон ва давраи табиӣ ҳаёти дарахтро ба кор бурд, то ин дарси бисёр муҳимро таълим диҳад.

«Масеҳ ба қавми Худ амр фармуда буд, ки нишонаҳои омадани Ёро пос доранд ва ҳангоме ки аломатҳои Подшоҳи ояндаи худро бинанд, шодӣ намоянд. Ё гуфта буд: “Вақте ки ин чизҳо ба оғоз оянд, пас ба боло нигоҳ кунед ва сарҳои худро баланд бардоред; зеро наҷоти шумо наздик мешавад.” Ё ба пайравони Худ дарахтони шукуфтаи баҳорро нишон дода, гуфт: “Вақте ки онҳо акнун навда бароранд, шумо худ аз худ мебинед ва мефаҳмед, ки тобистон аллақай наздик аст. Ҳамчунин шумо низ, вақте ки ин чизҳоро ба вуқӯъ омада бинед, бидонед, ки Малакути Худо наздик аст.” Луқо 21:28, 30, 31.» Муборизаи Бузург, 308.

Ҳангоме ки дарахтони баҳор ба ғунча задан оғоз мекунанд, тобистон наздик аст.

Дарав гузаштааст, тобистон ба анҷом расидааст, ва мо наҷот наёфтаем. Ирмӣ 8:20.

Дарахтони шукуфта нишон медиҳанд, ки баҳор аст, ва он гоҳ мо медонем, ки тобистон наздик аст; ва маҳз дар тобистон ҳосил ҷамъоварӣ мешавад.

Душмане, ки онҳоро коштааст, иблис аст; дарав анҷоми ҷаҳон аст; ва даравгарон ғариштагонанд. Матто 13:39.

Ҳосилгундорӣ дар анҷоми ҷаҳон аст. Ҳангоме ки дарахтон ба навда задан оғоз мекунанд, шумо вазифадоред бидонед, ки анҷоми ҷаҳон наздик аст.

«Набояд чунин кард, ки як гуфтаи Наҷотдиҳанда дигарро бекор созад. Ҳарчанд ҳеҷ кас рӯз ва соати омадани Ёро намедонад, ба мо таълим дода шудааст ва аз мо талаб карда мешавад, ки бидонем қай он наздик аст. Илова бар ин, ба мо омӯзонида мешавад, ки нодида гирифтани ҳушдори Ё ва саркашӣ ё бепарвояи нисбат ба донишони он ки қай зуҳури Ё наздик аст, барои мо ҳамон қадар ҳалокатовар хоҳад буд, чунон ки барои онҳое ки дар рӯзҳои Нӯҳ зиндагӣ мекарданд, надонишони он ки қай тӯфон меомад, ҳалокатовар буд». Ихтилофи Бузург, 371.

Мо тадқиқоти худро оид ба боби бисту якуми Инҷили Луқо дар мақолаи оянда идома хоҳем дод.

«Ман дидам, ки қудратҳои замин ҳоло ба ларза оварда мешаванд ва воқеаҳо пай дар пай меоянд. Ҷанг ва овозаҳои ҷанг, шамшер, қатлӣ ва вабо нахуст қудратҳои заминро ба ларза меоранд; сипас овози Худо офтоб, моҳ ва ситорагон, ва ин заминро низ ба ларза хоҳад овард. Ман дидам, ки ларзиши қудратҳо дар Аврупо, чунон ки баъзеҳо таълим медиҳанд, ларзиши қудратҳои осмон нест, балки он ларзиши халқҳои хашмгин аст».

Early Writings, 41.